

URTEKARIA

2020

• OARSO BIDASOKO •

HITZA

BIDASOA.HITZA.EUS
OARSOALDEA.HITZA.EUS

egin zaitez

HITZA *kide*

Harpidedun izateagatik,
baliatu gure webguneko
abantaila guztiak!

Sartu

Kode berri bat jasoko duzu, posta
elektroniko zein posta arrunt bidez.

Hasi saioa HITZAKIDE gisa

Saua berri bat duzu? HITZAKIDE saioa erabiltzeko hitza eta pasahitza berriak sortu behar duzu. HITZAKIDE berriz sortu behar duzu hitza eta pasahitza berriak.

Hasi saioa HITZAKIDE gisa

Saua berri bat duzu? HITZAKIDE saioa erabiltzeko hitza eta pasahitza berriak sortu behar duzu. HITZAKIDE berriz sortu behar duzu hitza eta pasahitza berriak.

Sortu

Kode horrekin zer? Sartu
bidasoa.hitza.eus edo
oarsoaldea.hitza.eus webguneetan.
Joan **sortu kontua** atalera.
Bete eskatutako datu **guztiak**.
HITZAKide zenbakia eskatzen duen
atalean, sartu aurretik jaso duzun kodea.
Bestalde, **pasahitza** ere sortu beharko
duzu. Hau zuk asmatutakoa izango da.
Dena bete ondoren, **sortu kontua** botola
saka ezazu.

Erabili

Kontua sortu ondoren, **HITZAKide** saioa
hasteko zure **posta elektronikoa** eta
aurretik sortu duzun **pasahitza** erabili
beharko dituzu.

Argitaratzailea:

Oiartzualdeko Hedabideak EM

Lege Gordailua:

ISSN-0793-03.

Zuzendaria:

Urko Etxebeste Petrirena.

Sustapen arduraduna:

Beñat Trigo Perez.

Produkzio arduraduna:

Allende Arnaiz Garmendia.

Azaleko irudiak:

Mendi Urruzuno © Herritratuak 2020.

Egoitza nagusia:

Irun kalea 8 behe,
20100 Erreterria-Orereta.

Telefona:

943 34 03 30

E-posta:

oarsobidasoa@hitza.eus

Webguneak:

bidasoa.hitza.eus
oarsoaldea.hitza.eus
oarsobidasoa.hitza.eus

Publizitatea.

Egoi Carrizo Uranga.

Telefona:

647 35 42 54

Posta elektronikoa:

ecarrizo@hitza.eus

Hitza-ko bezeroen arreta zerbitzua
(zalantzak argitzeko, harpidedun egiteko):

943 30 43 46

harpidetza@hitza.eus

oarsobidasoa.hitza.eus

oarsoaldea.hitza.eus

bidasoa.hitza.eus

Hutsunez betetako urtea, ezusteko birusagatik

COVID-19ak zeharo eragin du Oarsoaldeko eta Bidasoko biztanleen egunerokoan eta bizitzan. Martxotik aurrera, ia dena izan da ezohiko. 2021ean zer gertatuko den oraindik ikusteko dago.

URKO ETXEBESTE OARSO BIDASOA

2020ko Martxoaren hasieran hankaz gora jarri ziren Oarsoaldeko eta Bidasoko biztanleen egunerokoak eta bizitza. COVID-19 birusa iritsi zen, jendea kutsatzen hasi zen, itxialdietara behartu zituzten herritarrak, maskarak nonahi, bizitza sozialaren etena, gaixotutak, hildakoak, tasak, neurriak eta dekretuak alde guztietatik...

Hutsunez betetako urtekaria da esku artean duzuen hau. Hutsuneak, jendar-tea geldirik izan zelako aste askoz martxo eta apirilean batez ere. Dudaz betetako bederatzi hilabete, ezjakintasuna, informazio kontraesankorrak, arauak eta neurriak alde guztietatik. Osasunaren mesedetan herritarren eskubideak urratu direla esan duenik izan da, lanean, hezkuntzan, pertsonen arteko harremanean, kulturen... Baina horren guztia alde ona izan da inoiz baino gehiago begiratu zaiola ondokoari, zaindu direla ahulen direnak.

Urtekari honen azaleko irudiak Mendi Urruzuno argazkilarri erreteriarren *Herritratuak* proiektukoak dira. Aro baten berri ematen dute, zitala. Baina itxaropenerako ateak zabalik daude. ✕

Rebeka Ruiz

Bizimodua itxita, bizitza erdigunean

COVID-19aren urtea izan da 2020a. Inork espero ez zuen birusak Oarsoaldeko eta Bidasoko biztanleen bizimo era erabat baldintzatu du, eta gaur arte imajina ezin zitezkeen egoerei aurre egin diete.

URKO ETXEBESTE

Urrun zirudien, baina iritsi zen. Txinan birus berri eta arraro baten albistearen berri denek zekiten, baina Txinako zen. Euskal Herrira ere iritsi zen, apal hasieran, indarrez ondorenean. Oarso Bidasoan gaiaz serio hitz egiten otsailaren bukaeran hasi ziren herritarrak. Jada positiboak zeuden ordurako. Hura, COVID-19aren aroaren hasiera besterik ez zen izan. 2020a zeharo baldintzatu du birusak, eta 2021ak ere hala izateko trazak ditu.

Martxoaren 14an Espainiako Gobernuak alarma egoera ezarri zuen. Horrek herritarren konfinamendu osoa ekarri zuen: premiazko erosketak egitera joateko kenduta kalera ateratzea eragotzi zen, lan mundua erabat geldiarazi zuten (premiakotzat zituzten jarduerak salbuetsita), ikastetxeak itxi zituzten (egun batzuk lehenagotik zeuden jarduerarik gabe), la dena geldirik. Herritarren etxetik kanporako bizitza balkoiatar mugatu zen. Ordurako, koronabirusaren eriak

zientoka zenbatzen hasiak diren, eta ondorenean hildakoak asko handitu ziren. Ezezaguna zen zerbaiten kontrako borrokaren lehen neurria hura izan zen.

Apirilaren bukaerarako positiboen kopuruak jaisten joan ziren. Hain zuzen, Espainiako Gobernuak apirilaren 28an iragarri zuen, lau fasetan, konfinamenduaren arintze aroa. Ekainaren 21ean iritsi zen *normaltasun berria* deiturikoa. Udaren hasieran bazirudien kontrolpean zegoela pandemia, baina udazkena iristearekin batera, berriz ere kutsatzeek, eta ondorioz ospitaleratzeek eta hildakoek gora egin zuten: urriaren 25ean ezarri zuten bigarren alarma egoera. Eta horren ondoren, Eusko Jaurlaritzak hainbat dekretu ezarri ditu, osasun egoeraren arabera.

Aldi berean, ikasleek irailean ekin zioten berriz ere eskolak ikastetxeetan jasotzeari. Kutsatzeak izan dira ikastetxeetan, baina, oro har, egoki joan da gelara buelta. Irungo ikastetxeetan batez ere baliabide eta espazio falta salatu dituzte.

Martxoaren 16koa da ondoko irudia. Konfinamendua hasi aurretik, jada herrietako jolas parkeak itxi zituzten. Hondarribikoa da irudia. R. Ruiz

KAIXO
 NORBAITEK ARAZOAK
 BADITU ETXETIK ATE-
 RATZEKO EROSKETAK
 EGITEKO EDO BOTIKAK
 EROSTEKO, PREST MAGO
 LAGUNTZEKO. TELEFONOA:

Rebeka Ruiz

ZENBAKIETAN

COVID-19 POSITIBOAK

Ondoko zerrendan, koronabirusagatik 2020an (abenduaren 17ra arte) gaixotu direnen kopuru metatua, Eusko Jaurlaritzako Osasun Sailaren datuen arabera.

Irun. 2.556 infektatu, hiriko biztanleria osoaren %4,25.

Errearteria-Orereta. 1.680, herriko biztanleria osoaren %4,18.

Pasaia. 845, herriko biztanleria osoaren %5,05.

Hondarribia. 546, hiriko biztanleria osoaren %3,22.

Oiartzun. 310, herriko biztanleria osoaren %2,99.

Lezo. 301, herriko biztanleria osoaren %4,93.

HILDAKOAK

Ondoko zerrendan, koronabirusagatik 2020an (abenduaren 17ra arte) hil direnen kopuru metatua, Eusko Jaurlaritzako Osasun Sailaren datuen arabera.

Irun. 36.

Errearteria-Orereta. 36.

Pasaia. 14.

Lezo. 4

Oiartzun. 4

Lezo. 3.

OSASUN ZENTROKA

Ondoko zerrendan, koronabirusagatik 2020an (abenduaren 17ra arte) gaixotu direnen kopurua, Oarso Bidasoko osasun zentroka banatuta, Eusko Jaurlaritzako Osasun Sailaren datuen arabera. Zentro horietako erabiltzaileek ez dute beti bat egiten herri edo barrutietako biztanleen kopuru osoarekin. Zentro batzuen erabiltzaileen artean badira herri horretan erroldatuta ez dauden pertsonak.

Irun-erdialdea. 1.492 gaixotu (38.4553 erabiltzaile).

Irun-Dunboa. 1.021 gaixotu (30.190 erabiltzaile).

Hondarribia. 549 gaixotu (17.896 erabiltzaile).

Errearteria-Iztietia. 1.052 gaixotu (26.100 erabiltzaile).

Errearteria-Beraun. 629 gaixotu (15.271 erabiltzaile).

Pasaí Antxo. 395 gaixotu (6.787 erabiltzaile).

Pasaí San Pedro-Trintxerpe. 441 gaixotu (10.612 erabiltzaile).

Lezo-Pasaí Donibane. 426 gaixotu (8.541 erabiltzaile).

Oiartzun. 312 gaixotu (10.635 erabiltzaile).

Aurreko data dantza horren atzean galera asko daude. Inportanteenak, Oarso Bidasoan koronabirusagatik hil diren 97 herritarrak (abenduaren 17ra arte). Eta horiekin batera, sei herrietan izan diren ehunka gaixoak eta haien aldame-nekoak. Adinekoen zentroak bereziki kolpatuak izan dira COVID-19agatik.

Elkartasuna

Osasun egoerak sortutako ezinegon, ez-jakintasan edo urduritasunen gainetik, elkartasun olatua sortu zen Oarso Bidasoko herrietan. Elkar zaintzeko beharra egikaritu zen.

Izan ziren erosketa egin ezin zutenei, horiek etxera eraman zizkietenak; izan ziren maskarak eta bestelako babes materialak egin, eta eman zituztenak; izan ziren, aldi berean, bakarrik bizi ziren horiei (adinekoak nagusiki) deiak egiten zizkietenak hitz egiteko; izan ziren kultur materiala sortu eta era telematikoa partekatu zutenak, etxeetako giroa aberrasteko... Herritarrena egoeraren tamainako erantzuna izan zen, batez ere, konfinamendu zorrotzaren aroan.

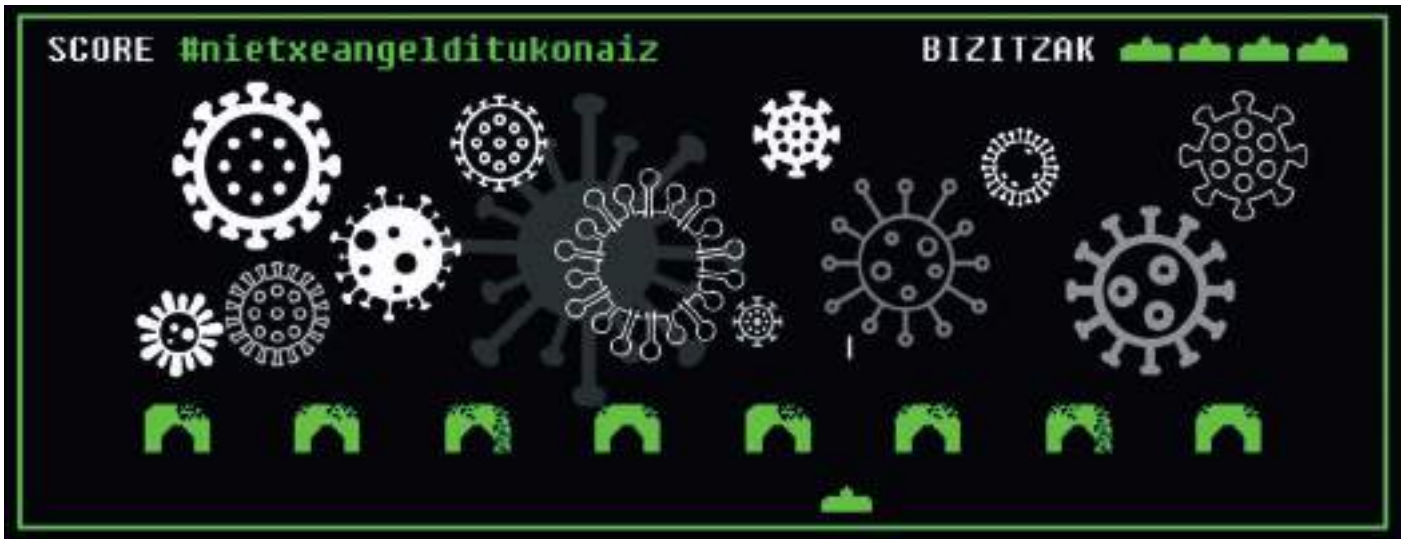
Ikusi beharko da honek guztiak zein arrasto uzten duen herritarren artean osasun mentalari dagokionean. Zeharo berria, bat-batekoa eta latza izan da dena, batez ere martxo eta maiatza arteko bidea.

Krisi ekonomikoa

Osasun krisiak, krisi ekonomikoa eragin du. Langabeen datuetan ikus daiteke hori: 2019ko urrian Bidasoko eta Oarsoaldeko langabezia tasak %10,7koa eta %8,43koa ziren hurrenez hurren; aurtengo urri amaieran %12,58koa (Bidasoan) eta %10,7koa (Oarsoaldean) ziren.

Baina bereziki kolpatua izan den sektorea tokiko merkataritzarena izan da, eta horren barruan taberna eta jatetxeena: bi itxialdi jasan dituzte ostalariek. Erreskate plana eskatu dute, bizirauteko laguntza gehiago.

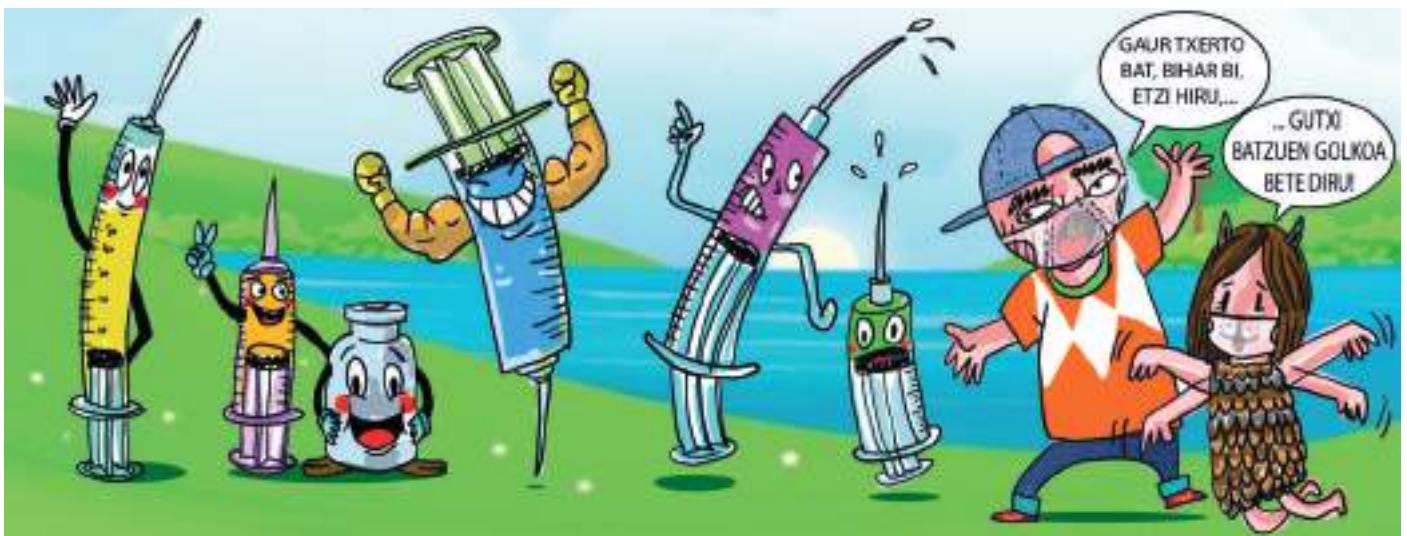
Oarso Bidasoko udaletatik era guztietako laguntza planak bideratu dituzte herritarrei, enpresei, merkatariei nahiz ostalariei sostengua emateko: diru laguntza zuzenak, bonuen kanpainak, zergen eta tasen izozteak... ✕

2020-03-20

2020-05-01

2020-11-20

Erretereria-Oreretan egin zuten Oarsoaldeko manifestazioa. Ehunka lagunek babestu zuten. Ikerne Zarate

Bizitza duinen aldeko borrokak belaunaldiak elkartu ditu

Bizitza duinen aldeko grebak erantzun zabala jaso zuen urtarrilaren 30ean. Protestaren arrakasta, baina batez ere, hura antolatzeke bidean lortutako konplizidadeak dira emaitzarik garrantzitsuenak.

IKERNE ZARATE OARSO BIDASOA

Eskubide sozialak, lan eskubideak eta pentsio duinak erdigunean jarri zituen urtarrilaren 30ean gehiengo sozial eta sindikalak deitutako grebak. Ezberdina izan zen erantzuna bi eskualdeetan, Oarsoaldean arrakasta nabarmena izan zen bitartean, Bidasoan ez zuen jarraipen hain zabala izan bizitza duinen aldeko borrokaldiak. Oarsoaldeko enpresa, ikastetxe, saltoki eta udal gehienek babestu zuten deialdia. Bidasoan, enpresa handi batzuek ateak itxi zituzten eta hezkuntzak ere bat egin zuten; merkataritzan, ordea, ez zuen

Oarsoaldean jasotako erantzun zabalik izan. Nabarmenezkoa izan zen, halaber, Irungo Udalak bat egin zuela deialdiarekin. Arratsaldeko manifestazio nagusiak, baina, handiak izan ziren batean zein bestean. Erretereria-Oreretan egin zuten Oarsoaldeko ekitaldi nagusia, eskualdeko manifestazioa, eta erantzun handia espero bazen, aurreikuspenak gainditu zituen protesta horrek, hamarnaka eta hamarnaka emakume, gazte, heldu, langile, ikasle, langabek... bat egin zutelako euren eskubideen alde.

Bidasoko bi herriek, berriz, Irunen egin zuten eguneko protesta nagusia eta dozenaka eta dozenaka herritarrek egin

zuten bat. Biak ala biak, protesta handiak izan ziren, jendetsuak, eta batez ere, anitzak, adin, jatorri, izaera ezberdinetako herritarrak batu zituztelako.

Historikoa

Grebaren deitzaileek historikotzat jo zuten protesta. Greba berak jaso zuen erantzun zabalagatik batetik, eta haren antolaketan zein parte hartzean belaunaldi, sektore eta ideologia anitzetako pertsonak elkarlanean jarri zituelako, bestetik, bide berri bat zabalduz bizitza erdigunean jarri zuen mugimendu bat osatuta.

Protestaren barruan aipamen berezia izan zuten gazteek, zaintzan ari diren emakumeek, eraso arrazista eta xenofoboak jasotzen dituzten migranteek, eta greba eskubidea irudikatu ere ezin izan zuten etxeko langileek, prekarietatea beren azalean ezagutu baitute.

Bide berri bat abiatu zuten urtarrilaren 30eko grebarekin, eta konpromiso sendoa hartu bertan bildutako guztiek eskubideen aldeko borrokari lotzeko, «borrokatzea da bide bakarra gure eskubideak eta datozen belaunaldienak bermatzeko». ✕

Antxotarrek haserrea bideratzea erabaki dute

PASAI. Urtarrilean Antxoko barrutian izandako lapurretekin kezkatuta, hainbat elkarretaratze zatatsatu egin zituzten bizilagunek. Urtarrila amaieran, berriaz, haserrea bideratzea erabaki zuten, eta horretarako, auzo elkarteak sortzea adostu batzar jendetsu batean.

Lapurretez aparte, barrutiak gabezia gehiago dituela ohartu, eta aktiboki eragitea ezinbesteko jo zuten bizilagunek.

Batzarrean izan ziren Eskalantegi kaleko 44. sotoa bizilagunak. Soto horretako lehenengo pisua okupatu zuten hainbat pertsonak, eta ordutik, bertako bizilagunek mehatxuak jaso zituztela azaldu zuten; salaketak ere jarri zituzten. Babes osoa azaldu zieten batzarrera bildutakoek. «Antxok jasaten duen utzikeriari» aurre egiteko mobilizazioekin jarraitzea erabaki zuten, «bulegoetan eta kalean lan egin behar da».

Imanol Saiz

Hiru errekor Teresa Errandonearentzat

IRUN. Teresa Errandonea Bidasoa Atletiko Taldeko kirolariak urtarrilaren 25ean 60 metro hesietan Euskadiko errekorra lortu zuen. Astebete aurretik errekor hori haustea lortu zuen, marka ehunen bakarragatik hobetuz. Errandoneak hilabete batean hiru errekor lortu zituen 60 metro hesietan, Gipuzkoakoan zein Euskadikoan.

Haurren ametsetak parkean lanak hasi dira

ERRETERIA-ORERETA. Urtarrilaren 7an hasi zituen udalak Txirrita parkearen lanak, haurren ametsak egi bihurtzeko. Marea Gora haur eta gazteen plan estrategikoaren barruan egin zuten proiektua, eta parte hartze prozesu erraldoi baten emaitza izan zen etorkizuneko parkea. Herriko sei ikastetxeetako ikasleak izan ziren diseinatzaile nagusiak, Telleri, Orereta Ikastola, Koldo Mitxelena, Bizarain Ikastola, Cristobal Gamon eta Gurutzearen Alabak-eko haurrak. 2017an ekin zieten parkea diseinatzeko lehen parte hartze saioei, eta guztira, 2.000tik gora haurrek euren iritzi eta proposamenak eman zituzten prozesu guztian zehar. Hala, hiru adin tarte ezberdinetan sailkatu zituzten sailak (0-4, 4-8 eta 8-12), eta guztien beharretara egokitzeko parkea diseinatu zuten. Hiria bera haurrekin batera diseinatzea interesgarria iruditu zitzaizola hasieratik esan zuen udalak, «eta haurren amets horiek errealitate bilakatzeko urratsak eman nahi izan ditugu».

Mugarri izango denaren lehen harria jarri dute

OIARTZUN. Urtarrilean hasi ziren Mendiburu 14 eraikineko lanak. Aurreko agintaldian hasi zen eraikin balioanitz diseinatu eta eraikitzeko prozesua, Oiartzunek dituen gabeziak identifikatu eta kokapen egokiena aukeratu ondoren.

Hiru zutaberen gainean eraikiko dute Mendiburu 14: kultur mugimenduen lanaren agertoki izango den auditorioaren beharra; Gazte Izanak elkartearantzako behin betiko egoitza bak; eta udalarentzat espazio berriak. Aurreproiektu bat osatu zuten herriko eragileekin.

Prozesu guztian kultur eragileekin, Gazte Izanak-ekoekin eta euskalgintza-ren munduko kideekin eskutik helduta ibili da udala. Beraiek izango dira onura modu zuzenenean jasoko dutenak. Eraikinez gain, Landetxe plaza bera ere bizi-berrituko dute. 2023rako ingurua erabat itxuraldatuta nahi dute.

Rebeka Ruiz

Karlos Saldise hil zutela 40 urte bete dira

LEZO. Talde parapolizialek Karlos Saldise lezoarra erail zutela 40 urte bete ziren urtarrilaren 16an. Haren heriotzari baino, Saldisek utzitako arrasto handiari erreparatu eta ekitaldi ugari antolatatu zuten berriaz sortutako herri batzordeak, tartean, *Karlos Saldise: herriari loturiko bizitza bete*a kultur ikuskizuna, Saldiseren bizitzari buruzko ikus-entzunezkoa. 40. urteurrenaren harira aldizkaria ere atera zuten Lezoko herri batzordeak, Egiari Zor fundazioarekin elkarlanean.

Guztion Alardea taldea aurkeztu dute

HONDARRIBIA. Guztion Alardea taldea, alardearen gatazka konpontzeko helburuz sortutako taldea aurkeztu zuten jendurrean urtarrilaren 3an. Bi saio egin behar izan zituzten, jende andana gerturatu zelako. Alardea, «Hondarribiko ondarea» dela aldarrikatu zuen taldeak, «emakume zein gizonena», eta horrenbestez, emakumeak soldadu gisa onartzen dituen desfilea dela konponbide bakarra; sinistuta daude horrekin, eta denen parte hartzea aldarrikatzen jarraitzeko konpromisoa hartu zuten.

Inauteriak izan dira pandemia azaldu aurreko azken jaiak

Inauterien kolore eta mozerro jai zaporea luzatzea tokatu da aurten. Pandemia heldu aurreko azken jaiak horiek izan dira, eta gogotik ospatu eta gozatu dituzte Oarso eta Bidasoko herrietako bizilagunek.

IKERNE ZARATE OARSO BIDASOA

Inauterien berriak ez zuen lerrorik bete-ko ohiko urtekari batean; aurten baina, ez da ezer ohikorik izan, martxoaren 13an pandemiari lotutako konfinamendua heldu zenetik. COVID-19aren osasun larrialdiak egunerokoa hankaz gora jarri zuen eta inauteriak kolore, mozerro eta alaitasunaren sinonimo badira, aurten, inoiz baino gehiago gelditu dira horrela grabatuta asko eta askorentzat; izan ere, ospatu diren azken jaiak izan dira bi eskualdeetako herrietan.

Urtero legez, Oiartzunera heldu ziren lehenik. Ihoteek zabaltzen dute mozerro festa, sorgin, basandre eta intxixuek beren legea ezartzearekin batera. Herriko txikienak sorgin bila atera ziren, eta aurkitu zituzten. Auzo guztiak jarri zituzten dantzan kuestazioan eta hiru egunez jai giroan ibilita, Kataxulora itzuli ziren.

Haien lekukoa hartu zuten ondoren Oarsoaldeko eta Bidasoko gainontzeko herriek, hutsik egin gabe. Jostailuz bete ziren kaleak Erreterria-Oreretan; hori izan baitzen herritarrek, gehiengoz, aukeratu zuten gaia inauteriak girotzeko, eta jostailu topagune erraldoi bihurtu zen herria. Sardina ere, ohi moduan ehortzi zuten, herriko kaleetan barrena

Ihoteak, urtero bezala izan ziren heltzen lehenak. Giro ederra sortu zuten. Imanol Saiz

negar malko ugari botata segiziora bil-
dutakoek.

Eta pandemia mundua hankaz gora jartzen hasia zen une horretan, ez zen ezertan aldatu Trapujalaren patua, Jaizkibeldik jaitsi zen urtero bezala, eta urtero legez, lepoa moztu eta burua sutara botata amaitu zituzten inauteriak Lezon. Bien bitartean, dantza eta jauzi ibili ziren txikienak, eta epeltasun bila edo, Andaluzia etxera ekarri zuten Donibane-ko erretiratuek.

Intxixuekin hasi eta Trintxerpeko inauteriekin amaitu zen mozerro festa

Oiartzunen intxixuekin jai nahikoa ez antza, eta haurrek kolorez jantzi zuten berriro herriko kaskoa.

Mairuak Hondarribian

Mairuak Hondarribian. Aspaldiko ohitura berreskuratuta trapu zaharrak jantzi puska biltzen aritu ziren baserrietatik. Irunen ere egin zuten puska biltzea, eta hamaikagarrenez antolatu zuen

Kemen dantza taldeak inauteri festa. Lantzeko inauteriarekin bete zituen hiriaren kaleak. Ziripot, Miel Otxin eta Zaldikoak ez zuten hutsik egin nahi izan, puntual azaldu ziren zitara. Aurtengo Zantpatzarrari, gainera, faraoi itxura eman zioten, Egipto hirira hurbiltzeko saiakera izango zen, agian.

Trintxerpen desfile handia

Eta horiek amaituta, Trintxerperen txanda. Oiartzun astebete aurretik ibiltzen bada, Trintxerpe astebete ondoren batzen zaio mozerro festari. Pasaiaiko barruti horretan ere ez zen aspertzeko aukerarik izan, eta jende andana bildu zen karrozen desfilera.

Batean zein bestean, otsail koloretsua egin zuten, alaia.

Ez dirudi 2021ean, Trapujale, sorgin, basandre, intxixu, ziripot, Miel Otxin, Mairu, Zaldiko edota Zantpatzarrek aukera izango dutenik bi eskualdetako herrietako kaleetan izateko, ez bada birpentsatutako inauterien bidez. Musuko eta segurtasun distantzien garaian, mozerro festa bizitzeko ere, modu berriak asmatzea da erronka.

Antiju Morik taldeak agur esan du

OIARTZUN. Antiju Morik taldeak bide bat itxi zuen, zabalago bat irekitzeko. Desegin egin zen joan den otsailaren lehenengo egunean, talde zabalago eta anitz bat sortzeko. Zazpi urte baino gehiagoko ibilbideari agur esan zioten, baina taldeko kideek Oiartzungo Femenisten Asanbladan jarraituko zutela bere jardun militantea jakinarazi zuten.

Asanblada ez da sortu berria, eta Antiju Morik-ek, Heltak, Killirikupek zein norbanakoek parte hartzen dute bertan. Antiju Morik taldea horretan disolbatzea erabaki zuten. Hainbat arrazoi zituzten horretarako, baina nagusia izan zen ateak zabaldu nahi zituztela.

Imanol Saiz

Pandemia aurreko azken lasterketak

LEZO. Jaizkibel izan zen pandemiaren harira ezarritako konfinamendua heldu aurretik egin zen azken mendiko lasterketa, otsailaren 16an. Egun berean antolatuta zuten Irungo Maratoi Erdia.

Ikerne Zarate

Erretereria-Oreretak badu ontziralekua

ERRETERERIA-ORERETA. Urte luzeetako eskaerak erantzuna izan zuen otsailean, ontziralekua egi bihurtuta. Hibaikarentzat ez ezik, herritar guztientzat berri ona, denentzako irekia delako Iztietako Ondartxoko pantalana.

Fusilatutako bost milizianoen bila ari dira

HONDARRIBIA. Guadalupeko gotorlekuan hondeamakinak lanean aritu ziren otsailaren 26tik hasita. Faxistek 1936ko irailaren 6an fusilatu zituzten bost milizianoen bila aritu ziren. Orduko hartan, gotorlekua babesten ari ziren tropa kolpistak iritsi zirenean, eta bertan erail zituzten, gotorlekuaren barruan. Beren gorpuak sekula ez dira agertu, eta historialari batzuek uste dute hil zituzten tokian bertan lurperatu zituztela. Aranzadi Zientzia Elkarteko bi kide aritu ziren indusketa lanak egiten Guadalupeko gotorlekuaren barruan. Ahaleginak ez zuen emaitzarik eman.

Hogeita hamar urte bete ditu Bloody Marik

IRUN. Bloody Mari dendak hogeita hamar urte bete zituen otsailean. Irungo erdigunean kokatuta, ospetsua da lekua musikaren maitaleen artean, eta ez bertakoen artean bakarrik, inguruko eta urrutiko zaleen artean ere. Hala baieztatzen du dendaren ibilbideak. Bloody Maryko arduradunak biniloak saltzetik urrunago ere zabaldu du merkatua denborarekin: kontzertuak antolatzeaz gain, diskoetxe zigilu gisa ere erabiltzen du tarteka dendaren marka.

Musikan zehar bidaia egiteko gonbita eskaintzen du, baita gaur egungo musikarik onena zaleen, kuxkuxeroen eta herritar arrunten eskura jarri ere.

Lotura Films

Lur eta Ametsek pantaila handira egin dute jauzi

PASAIA. Otsailean ipuinetatik pantaila erraldoira egin zuten salto Lur eta Ametsek Lotura Films ekoiztetxearen eskutik. Euskal Herriko historia gaztetxoei kontatzeko animaziozko filma da *Lur eta Amets*.

Oiartzo
etorkizunerako bidelagun

www.oiartzoikastola.eus
943 523 804 • oiartzo@ikastola.eus

Egindako tontorrek ematen dute berriei ekiteko indarra

Uholde morea osatu zuten Oñatzen, gainontzeko udalerrietan bezala. HITZA

Martxoaren 8an ozen entzun da emakumeen aldarria

Milaka emakumek Oarsoaldeko eta Bidasoko kaleak hartu dituzte martxo hasieran. Pandemiaren etorreraren aurreko azkeneko ekitaldi jendetsuak izan ziren mugimendu feministak antolatutako manifestazioak.

ERIK GARTZIA OARSO BIDASOA

Pandemia iritsi baino lehen, aldarri ozena entzun zen Oarso Bidasoko kaleetan; martxoaren 8ko mobilizazioak izan ziren itxialdi orokorraren aurretik egin zi-

ren azkeneko ekitaldi jendetsu aldarrikatzaileak.

Ez ohiko egoeraren atarian ez ohiko egun batean ospatu zen 2020ko Martxoak 8: igande batean. Aurreko urteetan emakumeak lanuztera deitu zituzten, baina aurtengoan deialdiak ezin

zuen hainbesteko ikusgarritasuna izan, eta ez zen borroka molde horren hauturik egin. Egutegiaren apeta hori alde batera utzita, su etenik ez zegoela ohartarazi zuen mugimendu feministak: grebarik ez, baina aldarrikapena bizi-bizi sentitu zen kaleetan. Milaka lagun atera ziren kalera.

Oñatzen, esaterako, goizean goizetik hasi ziren mobilizatzen. Manifestazio jendetsuan, 1936ko emakume errepresaliatuak eduki zituzten gogoan, baita XVI. mendeko Catalina Belzunze eta Maritxo de Oyarzun ere. Zaintza erdiguenean jarri zuten, eta emakume kirolariek beren erakustaldiak egin zituzten.

Lezon, bestalde, erreproduktzio sozial iraunkorra izan zen ardatza, eta martxa egin zuten Erreterria-Oreteraraino, manifestazio oso jendetsua egiteko. Oarsoaldeko herri populatuenean neska gazteek —bereziki— izan zuten ekimena: goiz-goizetik herria mezuekin apaintzen aritu baitziren. Antzeko moduan egon ziren Pasaian; San Pedron eta Antxon mobilizatu ziren bertako eta inguruko emakumeak.

Irun eta Hondarribiko emakumeek Bidasoari itzulua eman zioten egun seinatutuan. Hendaian hasi zen mobilizazioa, Irunera pasatu zen eta Hondarribian bukatu zen. Ibilbidean zehar eskualdearen auzi propio batentzako aldarriak entzun ziren; «emakumeak Alardean» oihukatu zuten. Horrez gain, Santiago zubia pasatzen duten migranteen egoera ere gogoan eduki zuten, eta batzuen zein besteen erruduntzat egungo sistema jo zuten. ✕

IES Koldo Mitxelena BHI - Erreterria

Koldo Mitxelena BHIren iragana eta oraina etorkizunerantz begira

Galtzaraborda etorbidea, 43. P.K.: 20100 - Erreterria.
Tel.: 943 89 95 00. E-maila: idezkarria@koldomitxelena.com

Web orria: www.koldomitxelena.com

Rebeka Ruiz

Egiluz gaztetxea hutsarazi dute

HONDARRIBIA. Hondarribiko Egiluz gaztetxea izan zena martxoaren 5ean hutsarazi zuen Ertzaintzak. Elizaren jabetzako eraikina 2019ko apirilean okupatu zuten, eta bizitza motz baina aktiboa izan zuen Hondarribiko gazteek kudeatu zutena. Hutsarazteko aginduaren aurrean, gazte asanbladako bi kide barruan geratu ziren; desalojatu eta isunarekin mehatxatu zieten. Hamarnaka lagunek babesa eman zieten kanpoaldean.

Piztu Lezo mugimendua, itzali gabe

LEZO. Piztu Lezo gazteen mugimendua *Zeorri!* aldizkariaren bigarren zenbakia kaleratu zuen. Harpidetuta dutenek 52 orrialdeko aldizkaria jaso zuten etxeko postontzian: herriko hiru emakume kirolari elkarrizketatu zituzten, Gaintxurizketako plataforma logistikoa aztertu, memoria historikoa landu... Konfinamenduan, aurrerapausoa eman, eta irratiaioa sortu zuten.

Emakume bati eraso egin dio, kalearen erdian

PASAI. Martxoaren 6an eraso matxista egon zen kalearen erdian. Goizean 22 urteko gizon batek emakume bati eraso egin zion Trintxerpeko Euskadi etorbidean. Inguruan zeuden bizilagunek, eraso ekiditen saiatu eta Udaltzaingoiari abisua eman zioten. Udaltzainek erasotzailea atxilotu zuten.

Orrialde zuriak tinta morez idatzi dituzte

OARSO BIDASOA. Martxo hasieran sari banaketa bana egin zuten Errenteria-Orereta eta Irunen. Bidasoko hirian, Asun Casasola Ipuin Lehiaketako sariak banatu zituzten, bosgarren aldiz: Miren Usabiaga errenteriarrek eta Toñi Gonzalezek eraman zituzten sariak, helduen kategorian; gaztetan, Uxue Azkue arrasatearra eta Julia Alia bartzelonarra saritu ziren.

Mariasun Landa Sarien X. ekitaldian, Eli Etxabeguren ekarman zuen Emakumeen Begirada saria, Mari Jose Molinari buruzko lanagatik. Emakumeei Begirada Onena Iñigo Legorburuk eman zien, Maite Brandarizi buruzko lanagatik.

Erik Gartzia

Erik Gartzia

OIARTZUN, JAPONIA BEZAIN HURBIL

OIARTZUN

Kenpo kai kirola errotuta dago Oiartzunen, Japoniakoa izan arren. 1982an sortu zen Honbu elkarte. Fruitu asko eman ditu taldeak; horietako bat da Alain Isasa. Martxoan jaso zuen Oiartzungo Kirol Saria egindako merituegatik.

Lete

itzulpenak

www.lete.net

- administrazioa
- publizitatea
- liburuak
- enpresa

Tel.: 943 515 346 . www.lete.net . lete@lete.net

Girizia elkartearen askatasuna aldarrikatzen duen murala, Oiartzunen. Erik Gartzia

‘Herriko tabernen auziko’ sententzia exekutatzen hasi dira apirilean

Oiartzungo Girizia, Erreteria-Oreretako Landare, Pasaia Trintxer eta Irungo Hazia elkarteek kontrako epaiaren exekuzioaren aurkako mobilizazioak egin zituzten.

ERIK GARTZIA OARSO BIDASOA

2002an hasi zen herriko taberna izenarekin ezagutzen diren elkarte eta lokalen auziaren instrukzioa. Urte hartan, Idoia Arbelaitz oreretarra eta Rufi Etxeberria atxilotu zituzten, beste bederatzi lagunekin batera. Espetxera bidali zituzten, eta bi eta lau urte artean eman zituzten bertan, azkenean ezarri zieten zigorra

baino gehiago. Hamarnaka lokalen kontra jo zuten, eta gutxi batzuk libratu dira. Epaiketa hasi zenerako, bederatzi urte pasatu ziren, eta tarte horretan kontrol neurriak pairatu behar izan zituzten akusatuek.

Oarsoaldean eta Bidasoan Girizia (Oiartzun), Landare (Erreteria-Orereta), Trintxer (Pasaia) eta Hazia (Irun) enbargatuko dituzte, duela bost urte Espainiako Auzitegi Gorenaren epaiak emandako agindua beteta.

Pasa den apirilaren bukaeran hasi ziren epaia exekutatzen. Giriziaren kasuan, esaterako, kontuak enbargatzen hasi ziren, baita behar ez zituztenak ere. Lokalak oraindik ez dute konfiskatu. Apirila bukaeran egoerak agindutako mobilizazioak egin zituzten elkarteek kanpoaldean.

Langile bat hil da Pasaia Portuan

PASAI. Apirilaren 15ean langile bat hil zen Pasaia Portuan, lanean ari zela. Britainiarra zen, 50 urte ingurukoa eta arraina zekarren Erresuma Batutik Pasaia. Hain zuzen ere, arraina deskargatu ondoren zendu zen gizona, bihotzekoak jota.

Lan istripuak sistemaren ondorioztat dituzte LABek, «langileriarentzat, laneko biolentzia arazo larria da, estrukturala. Inposatzen diguten politika neoliberalaren ondorio zuzena». Patronala jotzen dute arduradun gisa, «interes ekonomikoak lehenesten dituzte, langileen osasuna arriskuan jarritik». Erakunde publikoek, istripuen arduradun aurka neurriak hartzea eskatu dute. Langileek lanetik onik eta bizirik ateratzeko eskubidea dutelako, eredu aldaketa guztiz beharrezkoa dela dio LABek: «Laneko indarkeriarekin amaitzeko lan eta bizitzaren bermatu behar dira».

HITZA

Arrosa, doluaren kolorea koronabirus garaian

PASAI. Koronabirusak gogor jo zuen martxoan eta apirilean Oarsoaldean eta Bidasoan. Herritar asko kutsatu ziren, eta beste askok, zoritxarrez, ezin izan zuten gaixotasuna gainditu. Horien guztien omenez, inizatiba abiatu zuten apirila hasieran Pasai Donibanen. Bertako balkoi eta leihoak arrosa kolorez jantzituz zituzten —herriko kolorea— hildakoen omenez, baina baita gaixorik zuden omenez ere. Hala mantendu zuten, gutxienez, konfinamendua bukatu zen arte.

Imanol Saiz

Itxaropena inprimatu daitekeenean

OARSO BIDASOA. Osasun larrialdia hasi zenean, osasungintzan lan egiten zuten askok ez zuten behar bezalako materialik. Horregatik, Errenteria-Oreretako Tknika zentroan maskarak inprimatzen hasi ziren, elkartasun keinu moduan, 3Dn. Antzeko zerbaitegin zuten Irun Factoryn.

Arrantzarentzat hilabete txarra izan da

HONDARRIBIA. Arrantza ezinbesteko jarduera den arren, pandemiak gogor kolpatu zuen sektorea. Larrialdi egoeran ezarritako prebentzio neurriek itsasontzi gehienak portuan geratzea bultzatu zuen, baina ez zen arrazoi bakarra izan: jatetxeak itxita zeudenez, prezioek behea jo zuten. Apirilaren 20an ekin zioten antxoaren kosterari, eta hor ere arazoak izan zituzten: antxoaren tamaina txikiegia zen; kilo 50 zentimoan saltzera iritsi ziren.

HITZA

700 urte, etorkizunera begiratzeko

ERRETERIA-ORERETA. Apirilaren 5ean bete ziren 700 urte Errenteria-Oreretako hiribildu izateko eskubidea lortu zuenetik. Ehunka herritar atera ziren leiho eta balkoieta, *Zentenarioa* dantzatzera.

Erik Gartzia

ALDARRIKAPENAK, BALKOIETARA

OARSO BIDASOA

Bi aldarrikapen data seinalatu egon ziren apirilean: Aberri Eguna eta II. Errepublikaren aldarrikapena. Egun horietan ikurrinak eta hiru koloretakoak atera zituzten balkoieta. Sagardo egunak ere etxean ospatu behar izan ziren.

CIFP DON BOSCO LHII

DON BOSCO ALDEA LAN HIRIA
20100 Errenteria
Tel.: 943 510 450
donbosco@fpdonbosco.com
www.fpdonbosco.eus
PAPER KALEA, 1
20400 Tolosa
Tel.: 943 672 900

Lanbide heziketa
baino askoz gehiago

MAIATZA

Irunen kokatutako lehen trikuharria aurkitu dute

IRUN. Trikuharri bat aurkitu zuten Irunen, megalitoen katalogazio eta prospekzio lanetan aritzen zen Hilarriak taldeko Iñigo Txintxurretak jakinarazi zuenez. Larrialdi egoeran Irungo udalerriko eremuan egindako prospekzio batean aurkitu zuten maiatzaren 8an, Olaberria auzoko Burkalleku mendiaren iparraldean. «Momentuz Irungo udalerrian kokatzen den megalito ezagun bakarra da», azaldu zuen Txintxurretak.

Besteak beste, ondorengoak dira trikuharriaren ezaugarriak: tumuluaren diametroa 14 metrokoa da, eta altuera 1,20 metro ingurukoa, harearri osatutakoa. Lau harlauza «ondo finkaturik» ageri dira, ikerlariak ziotenez, eta «oso nabarmena» dela tumulua inguratzen zuen peristaltoa (25 lekuko inguruk osaturik). Ehiza postu baten azpian aurkitu zuten trikuharria. Aranzadi Zientzia Elkarteari eta Gipuzkoako Foru Aldundiko Kultura Ondarea Departamentuari aurkikuntzaren berri eman zioten.

Iñigo Txintxurreta

Gorka Benito

Sandra Ramajok futbola uztea erabaki du

IRUN. Sare sozialetan jakinarazi zuen Sandra Ramajo jokalaria irundarrak futbola uztea erabaki zuela. «Ez da erraza agur esatea. Une ahaztezinak bizitzeko aukera izan dut, bidean aurkitu ditudan pertsonak bezain bereziak», esan zuen Instagrameko kontuan.

Albaceterekin aritu zen Ramajo azken denboraldian, Realean hamaika urtez jokatu ostean –286 partida jokatu zituen kamiseta txuri-urdinarekin–. Jokalari profesional gisa, orotara, 360 partida jokatu zituen. Ondorengo mezuarekin esan zien agur Albaceteke eta Realeko zale eta kideei: «Garrantzitsuena ez da irabazi edo galtzea, gozatzea baizik».

COVID-19aren pandemiak ez zion futbol zelai batean agurtzen utzi, eta horrek amorru pixka bat eman zion arren oso harro azaldu zen Ramajo kirolean egindako ibilbideagatik. Futbola utzi ondoren HITZA-ri emandako elkarrizketan honakoa esan zuen: «Agur esaten jakin behar da beti, eta ahalik eta hoberekin egin dut».

Asturiagako segadatik 46 urtera justizia eske

HONDARRIBIA. Maiatzaren 20an bete ziren 46 urte Roke Xabier Mendez Villada *Poeta* eta Jose Luis Mondragon Elorza *Moriko* gazteak Hondarribiko Asturiaga edo *fraideen* hondartzan erail zituztenetik. 21 urteko santurtziarra eta 27 urteko arrasatearra ziren, hurrenez hurren. Espainiako Poliziak eta Guardia Zibilak elkarlanean aurrera eramandako operazioan tiroz hil zituzten hondartzara zodiak batean gerturatzen ari zirela. Infiltratutako polizia bat zegoen haiekin *Asturiagako segada* izenez ezagututako erailketan. Aurtan, berriz ere, bi gazteentzako justizia eskatu zuen Asturiaga 1974 taldeak, maiatzaren 23an, erailketaren datarekin bat eginez.

Ildo horretan, EH Bilduren udal taldeak Eusko Jaurlaritzak gaia argitzeko ikerketan urratsak egin ditzan eskatzen zuen mozioa aurkeztu zuen Hondarribiko Udaltzatzen. Proposamenak udal talde guztien babesa jaso zuen.

HITZA

Mobilizaziorik gabeko Maiatzaren Lehena

OARSO BIDASOA. Maiatzaren Lehenaren irudi mentala modu estuan lotuta dago sindikatuek deitutako mobilizazio jendetsu eta pankarta deigarriekin. Aurtengoan, baina, ez da aurreko urteetako iargazkirik eman. Logo bat propio sortu zuen gehiengo sindikalak Maiatzaren Lehenerako, eta marrazki hori leiho eta balkoietan jartzera deitu zituzten herritarrak.

**Urte berri berri
Zer dakarzu berri
Uraren gainean
Bakea ta osasuna**

www.elatzeta.eus

elatzeta
IKASTETXEA

Araba kalea, 44. 20305 Irun.
012102aa@hezkuntza.net
Tel.: 943 93 77 59

«Utzikeria» leporatu diote ostalariek udalari

PASAI-A- «Suminduta» zeudela adierazi zuten Pasaiako ostalariek maiatzaren 25ean plazaratutako oharrean. «Suminduta» COVID-19aren aurrean, udalak ostalariekiko izan zuen «utzikeria» dela eta. «Abandonaturik» sentitzen zirela adierazteko, elkarretaratzea egin zuten komunikatua argitaratu eta biharamunean Trintxerpeko alkateordetzan. Pasaiako ostalari askok ziurgabetasunez betetako etorkizuna zuten aurretik. Halako egoera berri baten aurrean, udalak «informazioa eta laguntza» ematea espero zuten, baina unera arte ez zutela sostengurik jaso salatu zuten.

Hori horrela, txilibituak ahoan zituztela indar erakustaldia egin zuten ostalariak hurrengo egunerako deitutako protestan. Maiatzeko azken lanegunean haiekin batzartuko zela baieztatu zuen Izaskun Gomez alkateak.

Herrian gertatutako eraso matxistaren aurka

LEZO- Maiatzaren bukaera izandako eraso matxistaren kontra azaldu ziren hamarnaka lezoar gertakaria salatzeke egindako elkarretaratzean. «Haserrea eta amorrua baino ezin dugu sentitu», adierazi zuten. Ertzaintzak 41 urteko gizon bat atxilotu zuen bikotekide ohiari egindako erasoagatik. Droga trafiko delitua ere leporatu zioten.

Hamarkada bat bete du atez ateko bilketak

OIARTZUN- 2010eko maiatzaren 23an egin zuten hondakinen atez ateko lehenengo bilketa Oiartzunen. Egun, erabat egonkortuta dago sistema, eta gaika sailkatzeaz gain, hondakin gutxiago sortzeko kontzientziatu dute. Sistemak hautsak harrotu zituen Gipuzkoan. Oiartzunen ere erresistentzia batzuk egon arren, positiboki aurrera egin zuen.

Imanol Saiz

Ikern Zarate

Peruri biktima izaera ukatu dio Estrasburgok

ERRETERIA-ORERETA. Bixente Perurena Peru 1984ko ekainean hil zuen GALek Hendaian (Lapurdi). Haren familiak demanda aurkeztu zuen Estrasburgon Peru biktima gisa aitortu eta erreparazioa jasotzeko, baina Espainiako Auzitegi Nazionalaren betoa berrestu zuen. Horren arabera, biktima izaera eta kalteordaina jasotzeko eskubiderik ez dute «bortxazko krimenak egin dituen erakunde bateko kide izan diren ustezko biktimek», hori baieztatzen duen ebazpen judizialik existitu ez arren.

HITZA

ZIGOR GARRO ASKE UTZI DUTE

ERRETERIA-ORERETA

Kondena osoa beteta, aske gelditu zen Zigor Garro oreretarra maiatzaren 2an. 2019ko azaroaz geroztik baldintzapeko askatasunean zegoen pultsera telematikoarekin. Hamahiru urteko zigorra bete ondoren, Frantziak Espainiaren esku utzi zuen Garro, eta azken horrek aske utzi zuen. Ezingo du bueltatu Hendaia preso ohi oreretarrak. Maiatzaren 5arekin batera iritsi zen bere herrira, Oreretara.

Zaldunbordako saltoki erraldoiak kontrako iritzi asko bildu ditu, tartean, Hondarribiko dendariena. Rebecka Ruiz

Zaldunborda geldirik bai, baina ez ahaztua

Hondarribiko 2017ko HAPOa bertan behera utzi du Euskal Autonomia Erkidegoko Auzitegi Nagusiak. Horrek ekarri du Zaldunbordako egitasmoa, eta beste batzuk, geldiaraztea.

URKO ETXEBESTE HONDARRIBIA

Hondarribiko Hiri Antolamendurako Plan Orokorra (HAPO) baliogabetzea erabaki zuen ekainaren 13an Euskal Autonomia Erkidegoko Justizia Auzitegi Nagusiak. 2017ko ekainean onartu zuen Hondarribiko Udalbatzak plana EAJren aldeko botoekin, eta Alkain, Eroski eta Nautica Aldats enpresek aurkeztutako helegitea partzialki onartu ondoren, etetea onetsi zuten epaileek.

2017ko HAPOa bertan behera uztearen ondorioetako bat da Zaldunbordarako aurreikusia zegoen saltoki erraldoia-

ren egitasmoa eten egin dela. Sententziak, proiektuaren aurkakoa ez bada ere, outlet erraldoia ahalbideetzen duen plan orokorra bere osotasunean indargabetu du. Horrez gain, 1.566 etxebizitza erakitzea aurreikusten zuen HAPOak, horietatik 891, %57a, publikoak edo babes ofizialekoak, eta beste 656 erregimen librean. Era berean, garapen berriko jarduera lurzoruetarako 33,7 hektarea proposatzen zituen planak.

Egitasmoa eten bada ere, Hondarribiko udal gobernu taldeak ez du etsi. Hala, EAEko Auzitegi Nagusiaren epaiari kasazio errekurtsioa jartzea erabaki zuen udal gobernuak Espainiako Auzitegi

Gorenean, uztailaren 23ko udalbatzan. Gainera, HAPO berria idazteko esleipena onartu zuten. Biak EAJren zinegotziek onartu zituzten.

Erreakzioak

Zaldunborda Gelditu plataforma gustura agertu zen hedabideen aurrean HAPOa bertan behera gelditu zelako: «Berri pozgarria da Zaldunbordarako eta eskualderako, baina ez ordea Hondarribirako, HAPOa baliogabetzean, Hondarribiko hainbat proiektu indefinizio juridikoan gelditzen direlako». Eguzki eta Bidasoaldeko Lagunak ekologia taldeak, berriz, «asebeteta» laga zituen epaiak.

Hondarribiko alderdi politikoei dago-kienez, EAJk penatuta jaso zuen HAPOaren etetea; Abotsanitzek bi alde nabarmendu zituen: pozik azaldu zen outlet-a geldiarazi delako, baina kezka agertu zuen beste hainbat egitasmo kolokan gelditu direlako; EH Bilduk gustura jaso zuen albistea, baina esan zuen fokua Hondarribiko egiturari eta garapen eremuan jarri behar zela; eta PSE-EEren ustez, herriak adostutako beste plan orokor bat behar du. ✕

Mugen gaian, Pasaiaren kontrako epaia

PASAI. Espainiako Auzitegi Gorenak ekainaren 18an bertan behera utzi zuen Pasaiaren azken urteetako eskaera, mugen auziaren barrukoa: Donostiako Altza, Herrera, Bidebieta eta Intxaurren auzoak Pasaiara anexionatzea. Pasaia 2003an gaia mugitzen hasi zenetik, bigarren aldiz utzi dute bertan behera eskaera, gauza bera egin baitzuten 2011ko martxoan. Era berean, auzitegiak gogorarazi zuen 1939an Altzaren eta Pasaiaren arteko mugak ezarri zituztela, Altzaren anexionaren testuinguruan. Altza auzoa 1940an anexionatu zuten Donostiara, erregimen frankistaren inposizioz.

1805ko maiatzaren 27ko Carlos IV.a Espainiako Erregearen zedulan eta urte bereko abuztuaren 29an Joseph Vargas Ponce komisarioak egindako udal mugapean oinarrituta eskatzen du Pasaiak auzo horiek herrira lotzeko.

Eremu militarra herriarentzat nahi dute

LEZO. Jaizkibelgo eremu militarra bosgarren martxa egin zuten ekainaren 14an, militarrik gabeko mendia eskatzeko, eta gastu militarra gizartearen beharretara zuzentzea aldarrikatzeko. 100 bat lagun elkartu ziren bertara. Oarsoaldeko eta Bidasoko herritar eta eragileek, nahiz Euskal Herriko talde antimilitaristen babesa jaso zuten mobilizazio ibilariak.

Bertatik Bertara, hurbilekoa zabaltzeko

OIARTZUN. UEMAk Bertatik Bertara izeneko kanpaina jarri zuen martxan ekainean, ikusita COVID-19ak eragindako murrizketengatik hurbileko turistak erakartzeko aukera zegoela. Oiartzunen zein gainontzeko herri euskaldunetan izan zen indarrean, udako hilabeteetan zehar. Horren helburua izan zen bertako hizkuntza, produktuak eta ekonomia sustatzea bisitariak erakarritik, eta bisitari horiek guztiak erakustea. Herriko hainbat eragilek eta negoziok bat egin zuten kanpainarekin.

ARTIAKO EZKIAK EZ DITUZTE MOZTUKO

IRUN

Artia Lagunak taldeak ezarrita zuen helburua lortu zuen ekainaren erdialdean: udalak ez ditu Juan Thalamas Labandibar kaleko ezkiak moztuko. Kanpaina zabaldu egin zuten auzokideek mozketa galarazteko, tartean 4.000 sinadura bildu zituztelarik. «47 ezkiak salbatzea lortu dugu, baina ez dezagun udalak arrazoizko justifikaturik gabe moztu nahi zituela», esan zuten taldekideek.

Harrera Sarearen gunean, migranteak uztaillean. Imanol Saiz

Irungo Harrera Sareak konfinamenduari aurre egin dio, migratzaileak lagunduz

Itxialdiak eragindako etenaldiaren ondoren, berriz ere udan lanean hasi ziren elkartasun sarekoak. Migratzaileen etorrerak ez du etenik izan, eta haiek jasandako tratua gaitzetsi dute

URKO ETXEBESTE IRUN

Ekainaren bukaeran hasi zuen berriz ere, itxialdiak ezarritako baldintzen ostean, bere jarduera Irungo Harrera Sareak. Uztaillean jakinarazi zuten udarako migranteen oldea espero zutela. Dena dela, San Juan plazan urtariletik martxora, eta ekainetik abendura mantendu egin dute bidean diren migranteei harrera

egiteko gunea. Oso kezkatu zeuden uztaillean boluntarioak egoera berriarekin. Aurreko bi urteetan bezala, udan mugimendua espero zuten, eta boluntario zein migranteen osasuna bermatzea lan handia izango zela esan zuten: «Milaka migratzailek Espainiako Estatuan pasa dituzte konfinamendu hilabete hauek, eta ia denak hemendik pasako dira. Horrek dispositiboak gainezka egitea ekar dezake. Oso kezkatuta gaude datorren egoerarekin, ez dakigu nola egingo diogun aurre».

Horri lotuta, azaroan, kanpalekua antolatu zuten Harrera Sarekoek Gurutze Gorriaren aterpetxearen aurrean. Izan ere, bertan egiteko baldintzak ezin dituzte migrante guztiek bete, asko kalean gelditu direlarik urtean zehar. Horiek malgutzeko eskatu zuten.

Berdintasunaren Saria, Hendaia

HONDARRIBIA. Jaizkibel konpainiak ematen duen Hondarribia, Berdintasunaren Hiria saria Hendaiaiko Danborradari ematea erabaki zuen epaimahaiak. Hala jakinarazi du zuen Jaizkibelek uztailaren 30ean: «Parekidea izan da hasieratik; herritarren arteko berdintasuna bermatu du; eta, edozein bazterkeriaren aurrean debekuak jarri dituelako».

«Eredua» da Jaizkibelen ustez Hendaiakoa, Irunekin eta Hondarribiarekin alderatuz. Gainera, instituzionalki Hendaiaiko Herriko Etxeak eta danborradaren antolatzaileek ere babestua izan dela nabarmendu zuen konpainiak.

Irailean ziren saria ematekoak, baina osasun larrialdi egoeraren ondoriozko neurriengatik sari emate ekitaldia bitan atzeratu behar izan zuten. Irailean ez zen jairik izan Hondarribian, beraz, Alarde-rik ere.

HITZA

Hamabi urte Nagore Laffage hil zutela

IRUN. Hamabi urte bete ziren uztailaren 7an Jose Diego Yllanese Nagore Laffage hil zutela, eta, aurten Iruñean festarik egin ez zuten arren, Laffage oroitu eta omenaldia egin zioten. Vinculo plazan elkarretaratzea egin zuten, *Nagore ez zaitugu ahazten. Justizia eta konponketa guztientzat. Bakarrik bai da bai* lelopean. Astelehen Lilak elkarte feministak antolatu zuen bilkura. Bertan izan zen Asun Casasola, Nagore Laffageren ama. Esker on hitzak izan zituen antolatzaileentzat.

Imanol Saiz

Luis Mariano hil zela mende erdia bete da

IRUN. Luis Mariano abeslariaren heriotzaren 50. urteurrena dela-eta ekitaldia egin zuten uztailaren 14an haren eskulturaren aurrean. Luis Mariano Lirika Elkartek antolatu zuen lore eskaintza, eta Irungo udal ordezkarien babesa izan zuen. Jose Luis Azkue haren piano jo-tzailea ere gogoan izan zuten.

Humanitate digitaletan erreferentzia herrian

ERRETERIA-ORERETA. Hitzarmena sinatu zuten uztailaren 15ean Erreterriako Udalak eta UEU Udako Euskal Unibertsitateak, Humanitate Digitalen Ikerketa Gunea sortzeko. Horrenbestez, UEUK arlo horretan duen esperientzia herrira ekarriko da hitzarmenaren bidez, eta Torrekuari bultzada berria emango dio erreferentzia bihurtzeko teknologia berrietan. Teknologiarekin (IKT) zerikusia duten sei proiektu daude uneotan Torrekuan.

Olaia Gerendiain

HAURREK ERABAKI DUTE ZER ETA NOLA EGIN

OARSOALDEA

Pasaian eta Erreterria-Oreretan hurrek diseinatutako parkeak egin dituzte, udalen laguntzarekin. Erreterria-Oreretan Txirritakoa uztailean zabaldu zuten (irudian), eta Pasaian Donibaneko *Basoa* eraiki zuten haien ekimenez.

Gizarte Zerbitzuek egoitza berria dute

LEZO. Lezoko Udaleko Gizarte Zerbitzuen bulegoak Donibane kalera lekualdatu zituzten uztaila bukaeran. Kale horretako 16. zenbakian egokitu zuten egoitza berria. Aurreko bulegoa Gurutze Santuaren plazan zuen udal zerbitzu horrek. Espazio kontuengatik, baina, egoitza handiago batera joatea erabaki zuen udalak, erabiltzaileak hobeto artatzeko. Hala, plazako bulegoetara udaleko beste sail batzuk joango direla jakinarazi du udal erakundeak.

Donibanen, saneamendu sare eske

PASAIA. Donibaneko saneamendu sare berria 2007-2011 urte tartean egiteko aurreikuspena jaso zen Gipuzkoako Azpiegitura Hidraulikoak Eraikitzekeo Esparru Akordioaren barruan. Obrek esleitu gabe jarraitzen zutela adierazi zuen Eguzki uztailean, eta proiektuaren behin betiko planaren inguruan «zalan-tzak» daudela salatu zuen. Gaiaren gainean talde politikoek izandako «garden-tasun eza» nabarmendu zuten uztailean Eguzkiko kideek.

Sutetik bi urtera «bere horretan» dagoela dena dio Eguzkik

Pasaiaiko Portuko Lezoko moilan orain dela bi urte piztutako sute ikusgarriaren gaineko argibiderik ez dela eman salatu du Eguzkik. Kiskalitako txatar blokeek ere bertan segitzen dute.

REBEKA RUIZ LEZO

Abenduan garraiatu zituzten azkenean erretako blokeak moilatik kanpo. HITZA

Abuztuaren 2an Pasaiaiko Portuko Lezoko moilan kokatutako txatar blokeek su hartu zutela bi urte bete ziren. Zortzi orduko sute ikusgarri horrek utzitako ondorioak, ordea, bi urteren ondoren bere horretan segitzen zutela, eta gertakizunaren gaineko argibiderik eman ez zela salatu zuen Eguzki Talde Ekologistak urteurrenarekin batera. Areago, oraindik ez zela erantzukizunik eskatu erantsi zuen.

Txatar salerosketara dedikatzen diren enpresetako aseguru etxeak hondakinak zeinek eramango zituen argitzeko bo-

rroka batean zeuden, Eguzkiren arabera. Hala ere, «diruaz bakarrik» arduratzen ari zirela gaineratu zuen mugimenduak, «ez baitzegoen argi ingurumen edo osasun publikoaren aurkako delitua epaitzen ari zirenik».

Eguzkik gogoratu zuenez, ke zutabe «toxiko» handia eragin zuen suteak, Oarsoaldean ez ezik, ondoko eskualdeetan ere. Badia inguruko herrietako bizilagunei, nahiz Donostiako Mirakruz eta Uliakoei, leihoak ixteko aholkua eman zieten Segurtasun Sailak zein Osasun Sailak. «Airearen kalitatea behatzeko Lezon da-

goen estazioak onartutako gehieneko PM10 partikulen kopurua hirukoiztu egin zen», zehaztu zuen taldeak.

Lau hilabetera, aldaketa

Abendu hasieran ezagutarazi zuen Eguzkik erretako blokeak Lezoko moilatik kanpo garraiatzen hasi zirela. «Epailearen aginduz-edo» bertan izan zirela denbora tarte horretan, Donostiako 3. Instrukzio Epaitegiak gaia argitzeko behin-behineko diligentziak ireki zituela eta. Ikerketaren gaineko berririk ez zutela erantsi zuten. ✕

Dinamika berria abiatu du Guztion Alardeak

HONDARRIBIA. Gatazkaren konponbidean urratsak egiten jarraitzeko Barrene-tik dinamika martxan jarri zuen Guztion Alardea taldeak. Elkarriketa sustatzeko helburuarekin abiatutako dinamika zen, «hitz egiten hasteko» eta «etorkizunera begiratzeko» garaia zela uste baitzuten. Bide horretan, «zauriak jostea» ezinbestekoa iritzi zioten, «norberak barruan duena atera, gai honekiko urteetan egon den isiltasuna apurtu, eta ondokoa, senidea, laguna, lankidea edota bizilaguna entzuten hasteko ordua da».

Herritarren arteko solasaldiak bultzatzeko xedea zuen inizatibak, bizipenetatik konponbiderako pausoak azalera-tuz, soluziorako bide berri bat zabalduz. Azaldu zuten, «argi ikus daiteke gaiak norberarengan duen garrantzia, eragin dion mina, baina batez ere, aurrera jarraitzeko bideak badaudela».

Berrituta zabaldu dute Etorbidearen zubia

IRUN. Abuztuaren 28an zabaldu zuten berriz ere Irun eta Hendaia lotzen dituen Etorbidearen edo Avenida izenez ere ezaguna den zubia. Halako egunez irudikatu zuten irekiera Irungo alkate Jose Antonio Santanok eta Hendaia-ko alkate Kotte Ezenarro, eta 11:00etatik aurrera, herritarrek bertatik pasatzeko aukera izan zuten berriro. Ia hiru urtez itxita egon zen Etorbidearen zubia.

Entregatik 80 urtera, Companys gogoan

IRUN. 80 urte bete ziren abuztuaren 29an Lluís Companys i Jover Generalitateko presidentea Irunen entregatu zuela Gestapok. Handik gutxira, urriaren 15eko goizaldean, politikaria fusilatu zuten faxistek Bartzelonako (Herrialde Katalanak) Montjuic estadioan. Kepa Ordoki Memoria Historikoaren Aldeko elkarteak haren entregaren urteurrenean omenaldi berezia antolatu zuen.

Kepa Ordoki

HITZA

‘Mariñel’ legazketaria berritzen hasi dira

HONDARRIBIA. Mariñel arrantzaontziaren eraberritze lanei hasiera eman zien Olaziregi ontziolak abuztu bukaeran, Arma Plaza fundazioak jakinarazi zuten. Mantenu lanak hiru hilabetez luzatzea aurreikusi zuten arduradunek, eta legazketariaren estalkia, kaskoa, gila, karela, eskebenteak eta korasta konpontzea zen asmoa. Enrike Lekuonaren heriotzatik hiru urtera, Sustrai boluntario taldeak egindako mantenu lana enpresa batek egitea erabaki zuen Hondarribiko Udalak osoko bilkuran.

Rebeka Ruiz

FESTETAKO BIRUS BAKARRA, KULTURABIRUSA

OIARTZUN

Ezohiko Xanisteban Eguna izan zuten aurten Oiartzunen. Koronabirusa medio festak ez ospatzeko erabakia hartu zuten Oiartzungo Udalak eta Jai Batzordeak. Hala ere, Kulturabirusaren agendaren barruan ez zuten hain egun berezia ezerezan utzi nahi izan, eta hainbat kalejirak auzoak girotu zituzten goizean zehar. Festarik ez, baina jaietan Kulturabirusaz kutsatzera deitu zituzten herritarrak.

Hondarribiak guztizko nagusitasuna azaldu du Kontxan

‘Ama Guadalupekoa’ ontziak hamalagarren Kontxako Bandera eskuratu du, azken hiruak jarraian. Denboraldi ederra eskaini dute Oarso Bidasoko arraunlariek.

OLAIA GERENDIAIN OARSO BIDASOA

Hondarribiko gizonak, hamalagarren Kontxako Bandera ospatuz. DONOSTIAKO FESTAK

Irteera erabakigarria izan zen 125. Kontxako Banderaren bigarren igandean, eta Hondarribiak, faborito argiak, 8 segundoko errentarekin hasi zuen lehia. Zierbenak hasieran orpoz orpo jarraitu zion, baina 4. eta 7. minutuko tartea pasata distantzia zabaldu zuten Bidasoko arraunlariek, esperotako garaipena lortuz; ez, ordea, gogor borrokatu gabe.

Garaipen horrekin hamalagarren Kontxako Bandera eskuratu zuten berdeek, azken hiruak jarraian. Aurtengo Kontxako bi jardunaldietan izan ziren garaile berdeak, gainera. Astebete geroa-

go, Eusko Label Ligako azken estropade-tan, sailkapen nagusiko bigarren postuari eutsi zioten *Ama Guadalupekoa* trainerukoek, Santurtziren atzetik.

Kontxako bi jardunaldietan izan zen garaile Hondarribia

Gizonetan, San Pedrok ezin izan zuen iaz galdutako maila berreskuratu, play-offean ez baitzuen lortu mailaz igotzea,

baina denboraldi txukuna egin zuten moreek, bigarren postua lortuz KAE1eko sailkapen nagusian. San Juango lehen taldeko mutilek seigarren postuan amaitu zuten liga horretan; Endika Zalduak gidatuko ditu sasoi berrian, Jose Luis Kortaren lekua hartuta. KAEko bigarren taldean, Hondarribiak hirugarren postua eskuratu zuen, eta zortzigarrena Hibaikak.

Emakumeei dagokienez, Euskotren Ligan, Hondarribiak garbi lortu zuen aurtien bertan jarraitzeko eskubidea, play-offa irabaziz. Nabarmenezkoa da, halaber, Hibaikak egindako lana; igoera ez lortu arren, lan txukuna egin baitzuten *Madalen* ontzikoek sasoi osoan ETE Ligan nahiz Kontxan.

Emakumeen 13. Kontxako Bandera Oriok eramane zuen. Oarso Bidasoko traineruen artean, Hondarribia bosgarren izan zen; berdeen atzetik Hibaika, Zumaia, eta azkenik San Juan izan ziren. Orokorrean, asebate agertu ziren Donibaneko batelerak 2021an egindako ibilbideaz, ez baitzen erronka txikia Kontxarako sailkatzea nahiz ETEn ibiltzea hain eskifaia gaztea izanda.

Hiriko emakumeekin diseinatutako etxea

IRUN. Etorkizuneko Irungo Emakumeen Etxeak izango duen itxura eta izaera definitzen hasiko zirela iragarri zuen Irungo Udalak irailean. Prozesu parte hartzaile baten bidez, hiriko elkarte feminista eta emakume norbanakoei luzatu zieten parte hartzeko gonbita.

Emakumeen Etxea proiektua Elkarrekin Podemos-Ezker Anitza taldeak 2019ko kredituetan aurkeztutako emendakinetik etorri zen. Taldeko Miren Etxebestek emakume guztiak animatu nahi izan zituen prozesuan parte hartzera: «Nahi duten emakume guztiek haientzako izango den espazio bat diseinatuko dute. Hau da emendakinarekin helarazi nahi izan dugun izpiritua».

Prozesua, baina, eten behar izan dute, koronabirusak eragindako osasun larrialdi egoerako segurtasun neurriek ez dutelako baimentzen aurrez aurreko bilera egitea.

Olajia Gerendia

ONDARTXOKO LANAK UDALAK EGINGO DITU

PASAIA

San Pedroko farora eta puntetara doan bidea itxita izan zen 2020ko hasieratik luizien ondorioz. Berrirekitzeko segurtasun lanak udalak egingo dituela iragarri zuen Nahikari Otermin Hirigintza zinegotziak irailean. Udal gobernuak luiziak jazo ziren lursailen jabeekin akordioa itxi zuen. Sanpedrotarrek, ordea, protesta ekintza asko egin zituzten bidea zabal zedin konponbideak eskatzeko.

Erik Gartzia

Kulturari ahotza eman dio Atlantikaldiak

ERRETERIA-ORERETA. Ez da erronka erraza izan Atlantikaldiaren aurtengo ekitaldia. Osasun larrialdiak ezarritako agertoki arrotzari, eguraldia ere batu zitzaion, baina pandemiak pandemia, eta eguraldiagatik sortutako alertak gaindita, arrakastatsua izan zen inoizko Atlantikaldirik bereziena.

Fanderiako tenis pistak jaso zuen aurtengo ekitaldia, irailaren 24tik 27ra. Bertan, hainbat jatorriko musikariek euren arteko elkarlanak burutu zituzten, inoiz errepikatuko ez direnak.

Ane Santestebanek zazpigarren postuan bukatu du Giro Rosa

ERRETERIA-ORERETA. Irailaren 19an bukatu zen emakumeen txirrindularitzako egutegian munduko karrerarik garrantzitsuenetakoa, Italiako Giro Rosa. Bederatzi etapako jardunaren ondoren, Ane Santesteban txirrindulari erreteriarrek zazpigarren postuan bukatu zuen sailkapen nagusian, proba irabazi zuen Anna Van Der Breggen-etik sei minutu eta 31 segundora (herbeherearraren hiruugarren garaipena izan zen Giroan). Munduko Txapelketan ere parte hartu zuen, besteak beste.

COVID-19ak baldintzatuta izan da txirrindularitzaren mundua ere bai. Santestebanek konfinamendua etxetik entrenatzen eman zuen, sasoia mantentzeko.

Aldi berean, 2021ean talde berrian izango da Santesteban: Mitchelton Scott taldeak fitxatu du.

‘Seabin’ zaborrontziak badia garbituko du

PASAIA. Mater Ontzi Museo Ekoaktiboa *Seabin Pasaia* izeneko itsas zaborrontzia jarri zuen irailean San Pedroko Torreatzeko pantalanearan. Gailu horri esker, badien dauden ur gainazaleko hondakinak bildu (1,4 tona urtean) eta aztertu ditu Materrek. Begien bistaz atzeman daitekeen zaborra, mikro-plastikoak, nahiz olio poluitzailea ere bilduko ditu. Egitasmoa jada emaitzak ematen hasi da, gailuak ekin dio badiaren barruko hondakinak biltzeari pixkanaka-pixkanaka.

JAKiN S.L
 AHOLKULARITZA - ASEGURUAK
 ERA GUZTIAKOKO GESTIOAK
www.jakin.servicios.com
 Marongilata 11-13 · 270 Posta kutxa · Errenteria
 Tel.: 943 51 96 88 · 943 52 75 32
 Faxa: 943 51 60 04

URRIA

Imanol Saiz

Moskura «bortxa polizialaren kontra»

IRUN. Herritar talde batek salatu zuen, gazte bat atxilotu eta beste hainbat jipoitu zituztela urri hasieran zenbait udaltzain eta ertzainek Irunen, Mosku inguruan zehazki. Tabernak itxi eta gero gertatu zen erasoa, eztabaida baten ostean. «Larunbat gauean Moskun gertakari oso larriak jazo ziren. Ertzaintzak berriz ere, zaintza eta bortizkeria berrezteko zailtasun nabarmenak dituela

erakutsi zuen», esan zuten gertatutakoa salatzeke sortutako Mosku Defendatu izeneko plataformako kideek.

Erasoa salatzeke dozenaka herritarrek erantzun zioten plataformak egindako deia. Elkarretaratze jendetsua egin zuten Urdanibia plazan, *Indarkeria polizialik ez, auzoa defendatu* lelopean. Mobilizazioan ere Ertzaintzaren furgoi bat agertu zen, barruko denek, kaskoak, ezkutuak eta porra soinean zeramatzatela. Manifestariek «Alde hemendik, utzi bakean» oihuekin jaso zituzten.

Pentsio duinen alde hartu dituzte kaleak

IRUN. Irungo San Juan plaza berriz ere pentsio duinen aldeko agertoki bilakatu zen urrian. Ia sei hilabeteko etenaldia ostean, ohiko elkarretaratzeak berreskuratzeko apustua egin zuen Txingudiko Pentsiodunen Mugimenduak. Osasun neurriak errespetatzeko asmoz, ilaratan banatu ziren bertaratutakoak, haien artean bi metroko distantziarekin.

Osasun larrialdi egoera hasi aurretik, ikasturte politiko berri honetan ere ondorengo aldarriekin atera dira kalera: erosteko ahalmenaren urteroko KPI erreala ezagututa pentsioak legez bermatzea; duintasuna bermatzen duten pentsioan izatea. 1.080 eurokoak gutxienez; jasangarritasun faktoreari ez; emakume eta gizonen arteko pentsioen desberdintasunarekin amaitu.

Hainbat aldiz elkartu dira orduetik, as-telehenetan.

HERRIKO PLAZAK EUSKAL PRESOEN ALDE

OARSO BIDASOA

Izan Bidea dinamikaren barruan, bizilagunak mendira joatera deitu zituzten Bidasoko eta Oarsoaldeko herrietako Sarek, euskal presoek alde. Egurldiagatik topaketa atzeratu zuten, baina horren ordez, argazkiak egin zituzten herri guztietako plazetan; Irungoa da irudia. Sarek 2020an hainbat jarduera egin ditu Izan Bidearen barruan, helburutzat izanik euskal presoek alde kilometroak pilatzea.

Imanol Saiz

Stradivariusen itxieran langileak erdigunera

IRUN. Stradivarius dendako langileek mobilizazioa egin zuten urrian, ELA sindikatuak deituta, pasa den azaroaren 28an denda itxiko zutela iragarri baitzieten. Salatu zuten erabaki horren aurrean ez zutela jaso «ez berkokatze proposamenik, ez eta indemnaziorik ere». Beraz, bertako bederatzi langileek kolokan lukete euren lanpostua. Azaroan berriro bildu ziren.

Kazabonek ehungarren liburua argitaratu du

OIARTZUN- Antton Kazabon oiartzuarra 33 urterekin hasi zen haur eta gazteen-tzako literatura idazten. 33 urte pasatu dira ordutik, eta genero horretan orain arte utzi duen uzta ez da nolanahikoa: ehun liburu idatzi ditu. Zifra biribil horretara iristea ahalbidetu diona da *Mikel Larson*, Erein argitaletxeak publikatutako liburua.

Ikone Zarate

Etzetik hurbilago

OARSO BIDASOA- Urrian, Mikel Arrieta (Orereta) Algecirastik Soriako espetxera mugitu zuten. 2020an beste hainbat euskal preso hurbildu dituzte: Eider Perez (Orereta) Algecirasetik Zuerara, Balbino Saenz (Antxo) Valladolidetik Arabara, Joanes Larretxea (Oiartzun) Hererra Manchatik Villabonara, eta Francisco Jose Ramada (Irun) Murtziatik Iruñera.

HITZA

Pilota egokitutako finala, Agustina Otaolan

ERRETERIA-ORERETA. Txiki utzi zuten pilotazaleek urrian Agustina Otaola pilotalekua. Bertan jokatu zen Pilota Egokituko Sari Nagusiaren finala bi kategoriatan: elbarritasun fisikoa eta adimen urritasuna. Jokaldi benetan ikusgarriak utzi zituzten elbarritasun fisikoko kategorian aritu ziren lau palistek pilotazaleen gozagarri. Fanderiako frontoiak ezin izan zituen hartu bertaratutako guztiak, zale asko kanpoan gelditu ziren.

HITZA

HOGEI FAMILIA KALEAN EGITURA KALTEENGATIK

PASAIA

Urri hasieran irtenarazi zituzten Trintxerpeko Jaizkibel kaleko 9 eta 11 atarietan bizi ziren hogeit hamar familia euren etxeetatik, bi eraikinek komunean duten egituren atzemandako kalteengatik. Ia hilabetez egon ziren kanpoan, habetze lanak gauzatu bitartean; azken horiengatik 136.000 euro ordaindu behar izan zituzten.

JARRAI DEZAGUN URTEKO
HISTORIA ETA ISTORIOAK
ELKARREKIN IDAZTEN

www.oreretaikastola.eus

Entitateen aroa zabaldu du Euskaraldiak, eragiteko

Azaroaren 20tik abenduaren 4ra arte egin da bigarren Euskaraldia. Hamarnaka arigune sortu dituzte Oarsoaldeko eta Bidasoko entitateek, eta milaka izan dira ahobiziak eta belarriprestak.

URKO ETXEBESTE OARSO BIDASOA

Euskaraldiaren bigarren ekitaldia egin zuten 2020an. Zehazki, azaroaren 20tik abenduraren 4ra arte euskararen erabileran jauzi kolektiboa egiteko saiakera egin zen Euskal Herrian, eta nola ez, Oarsoaldeko eta Bidasoko sei herrietan. Euskaraldiaren bigarren edizioak beritasun nagusi bat izan zuen: ariguneak.

Entitateei begirako dinamika izan da ariguneena, eta talde, elkarte, enpresa eta jende multzoak biltzen diren eragileetan eragiteko bokazioa izan dute. Entitateen barruan, arigune bat edo gehiago sortzeko aukera izan da. Nola ez, ahobiziek eta belarriprestak euren rola jokatu zituzten ariketa kolektiboan zehar.

Euskaraldiarekin lotuta, sari bat. Pello Jauregi antxotarrari Abbadia Saria eman zion Gipuzkoako Foru Aldundiak azaroaren bukaeran. Euskararen normalizazioan nabarmentzen diren pertsona edo elkarteak saritzen dituzte Abbadiarekin. Hala, euskararen ikertzaile pasaitarra, hizkuntzaren erabileran era kolektiboan eragiteko elkarlanean sortu diren hainbat egitasmoren ideologo izan da, tartean direlarik Kuadrillategi edo Euskaraldia bera. Jauregik, saria jasotzerakoan, esan zuen bere lanak ez zuela inolako

Goiko irudian, Lezoko entitateak. Behekoan, Pasaian, bukaerako ekitaldia. HITZA

eraginik izango ondoan izan dituenen laguntzarik gabe, nahiz euskararen alde lanean dabiltzanen babesik gabe.

Zenbakietan

Egoera oso berezian egin da 2020ko Euskaraldia, COVID-19aren eragina nabarmena izan da eta. Hala, zenbakiei dagokienez, 2018koak adinakoak ez dira izan, baina nabarmendu behar da herritarren atxikimendu oso handia jaso duela ini-

ziatiba kolektiboak. Horrela, ahobizi edo belarriprest roletan 2.179 irundarrek parte hartu zuten, 2.204 izan ziren errenteriarrek, 1.807 oartzuarrek, 1.733 pasaitarrak, 1.502 hondarribiarrek eta 873 lezoarrak. Ariguneei dagokienez, Irunen 92 sortu zituzten, 88 Oartzunen, 76 Pasaian, 55 Hondarribian, 44 Errenteria-Oreteretan eta 30 Lezon. Beraz, milaka izan ziren mingaina euskaraz astindu zutenak Euskaraldian. ✕

Jaione Jauregi espetxeratu dute

LEZO. 42 urtez iheslari izan ondoren, eta Espainiako Auzitegi Nazionalaren agindu jarraituz, Belgikak Jaione Jauregi lezoarrak atxilotu egin zuen azaroaren 19an. Egun batzuren ondoren Espainiaratzea gauzatu zuten, eta azaroaren 23an, epailearen aurretik pasa ondoren, Alcalá Mecon espetxeratu zuten. Lezon espetxeratzearen kontrako manifestazioa egin zuten.

Urko Etxebeste

HITZA

Gehiengo osoa eman duen akordioa

IRUN. Azaroaren 28an, Irungo PSE-EE-ren eta Elkarrekin Podemos-IUren Irungo Udaleko taldeek, agintaldia bukatu arteko egin duten akordioaren berri eman zuten. Hala, biek gobernu taldea osatuko dute 2023ra arte, zinegotzien gehiengo osoa (25etik 14) izanda. Podemoseko kideek hiru ordezkari izango dituzte gobernu taldean. Bi aldeetako militanteek akordioa berretsi egin zuten. Euren politiken erdigunean pertsonak izango dituztela ziurtatu zuten hitzarmena sinatzerakoan. HITZA

Erik Gartzia

Azaroaren 25ean, berriz ere kalean

OARSO BIDASOA. Azaroaren 25ean emakumeak berriz ere kalera atera ziren. COVID-19aren osasun segurtasun neurriak kontuan hartuta. Indarkeria matxistaren adierazpide guztiak borrokatu behar direla adierazi zuten Oarsoaldeko eta Bidasoko mobilizazioetan —irudia Oiartzungoa da—, eta horri aurre egiteko jendartearen eta erakundearen inplikazioa beharrezkoa dela.

HITZA

Ostalaritza, erreskate eske

ERRETERIA-ORERETA

Eusko Jaurlaritzak, COVID-19aren eraginari aurre egiteko neurri bezala, ostalaritzako guneak eta jatetxeak bigarrenetaz itxiarazi zituen azaroaren 7an. Horren aurrean, Oarsoaldeko ostalariek manifestazioa egin zuten Erreteria-Oreteretan azaroaren 28an. Laguntzak baino, haiek erreskatea behar zutela aldarrikatu zuten. Herriarren babes osoa izan zuen mobilizazioak.

Osasungintza publikoa babestu dute

OARSO BIDASOA. Osasungintza publiko duinaren aldeko eta bertako langileen aldeko mobilizazioak egin zituzten azaroan Oarso Bidasoan. Mugimenduak indar berezia hartu zuen Irunen (bertakoa da argazkia, azaroaren 28koa), baina beste herrietan ere izan ziren mobilizazioak. Lehen arretako zerbitzuak handitzea, inbertsioak, eta murrizketak ekiditea eskatu zuten mobilizazioetan.

HITZA

Olivia Gerendain

HONDARRIBIKO EMAKUMEAK, PLAZARA

HONDARRIBIA

Hondarribiko Emeki emakumeen elkarteak Herriko Emakumeak Plazara izenpeko ekitaldia egin zuen abenduaren 21ean, Itsas Etxea auditoriumean. Emakumeen V. Pala Txapelketaren gaineko dokumentalaren eta *Antzina eta Gaur* liburuaren berri eman zuten elkarteko kide eta gonbidatuek, hainbat emakumeren figurak goratuz, eta egindako lanari balioa emanez.

Auzo Plana garatu dute Lapitzen, elkarlanean

IRUN. Iaz San Miguelen egin zuten bezalaxe, orain Lapitze auzoari heldu zaio auzotarrekin batera Auzo Plana garatzeko unea. 2020an zehar auzoko eragilean, erakundeetan eta udalerriko alderdi politikoen parte hartzearekin landu du Elitxu Auzo Elkarteak Auzo Plana, aldundiaren babesarekin, eta Hiritik At kooperatibarekin laguntza teknikoarekin.

Prozesuan zehar auzokoen, eta auzoko talde eta erakundearen kezkak eta proposamenak jaso eta egiaztatu dituzte, eta horiek guztiak alderdiekin alderatu dituzte. Prozesu horren emaitza da abenduaren hasieran aurkeztu zuten plana.

«Lan tresna erabilgarria da, eta auzoan lanean jarraitzeko aukera emango digu, helburua bizilagunen ongizatea izanik, hau lortzeko jarduera ildoan eta bidean ikuspegi argiagoa izango dugu», esan dute Elitxu Auzo Elkarteko kideek.

Txingudiko errugbiaren liburua aurkeztu dute

IRUN. Iaz bete zituen Txingudi Errugbi Klubak 50 urte. Abenduaren hasieran, taldearen bilakaera jasotzen duen liburua aurkeztu zuten. Xabier Gezala da egilea, eta Judas Arrietak egin ditu diseinu eta maketazio lanak. Errugbiaren zaleek, eta ez direnek, Bidasoan zehar errotuta dagoen taldearen berri zehatz izango dute aurrerantzean.

Adinetako egoitzetan duintasuna nahi dute

OARSO-BIDASOA. Adinekoen egoitzetako langileek mobilizazioak egin zituzten berriz ere abenduaren 10ean, Irunen (bertakoa da irudia) eta Erreterria-Oreretan. Lanean duin aritzeko baldintzak nahi dituzte, are gehiago COVID-19a hemen delarik. Izan ere, euren lan baldintzek hobera egin dezaten 2017an hasi zuten borrokaldia langile horiek, eta ordutik, 247 izan dira orotara borrokaldiari eskaini dizkieten egunak, zatitu gabe. Aldundiari erantzukizun eske ibili dira hilabete hauetan guztietan, eta segiko dute.

Rebeka Ruiz

Hezkuntza sistema eraginkorraren alde

IRUN. Hezkuntza Plazara dinamikarekin bat egin dute Irunen. Ikasturtea hasi zenetik hainbat ikastetxetan arazoak dituzte COVID-19aren protokoloek ezarritako baldintzak betetzeko, espazio alorrekoak batez ere. Hala, ikasleentzat eta langileentzat baldintza seguru eta kalitatezkoak eskatzeko bilkura egin zuten hirian abenduaren 19an.

HITZA

Lezo 2030 plana, herria astintzeko gogoz

LEZO- Lezo 2030 Plana aurkeztu zuen Lezoko Udalak abenduaren 17an. Horren helburua da udal politika eta proiektuak Nazio Batuen Erakundeak ezarritako garapen iraunkorrerako helburuekin bateratzea, bidea eginez herritarrekin.

Prozesuaren amaieran, udalerriak, tresna eraginkor eta garrantzitsua izango duela nabarmendu du udalak, eta haren kudeaketa iraunkorra balioan jartzearekin batera, lezoarrekin hartutako konpromisoak gardenago egingo ditu, horiek dituzten beharrak modu zehatzetan eta errealitatekin abiatuta identifikatuta, parte hartze prozesu batetik eratortriak izango direlako. Horrek guztiak, Lezoren garapen sozial eta ekonomikoan garrantzia bizia izan duela ziurtatu du gainera udal gobernu taldeak. Izan ere, plana integrala izango dela ziurtatu du udalak, hau da, ez da bakarrik ingurumen galetara mugatuko.

Amazonen kontra mugitzen hasi dira

OIARTZUN. Amazon enpresak asmo du Oiartzunen gunea ezartzea. Horren aurrean herritarrak mobilizatzen hasi ziren azaroan; abenduaren 19ko elkarretaratzearena da ondoko irudia. Uste dute Amazonek tokiko merkataritza sunsituko duela. Oiartzungo Udalak ere kezka azaldu du enpresa erraldoiaren etorreraren gainean. 2021ean soka luzea izango du gaiak.

‘Bateragune auzia’-gatik kalera atera dira

OARSO BIDASOA. Espainiako Auzitegi Gorenak erabaki du Bateragune auzia berriz ere epaitu behar duela. Horren barruko bost kideak berriz ere Madrilan epaitu behar dituztela, alegia. Bost horien artean dago Sonia Jacinto oreretarra. Hala, epaitegiaren erabakiaren kontrako mobilizazioak egin zituzten Oarso Bidasoko herrietan abenduaren 19an. Irudia Erreterria-Oreretakoa da.

Hitzen Lihoan, Xabier Leteri aitortza

OIARTZUN. Abenduaren 4an bete ziren hamar urte Xabier Leteri hil zela. Oiartzungo sortzaileen Hitzen Lihoa egitasmoak, berriz, hiru 2020koarekin. Beraz, egitarauaren barruan erabaki zuten, beste askoren artean, tartea ematea sortzaile oiartzuarrari. Horren haria, *Xabier Leteri* barrena ibilbide biografikoa hirutan egin zuten, abenduaren 26an azkenekoz. Leteren Oiartzun ezagutzeko aukera paregabea izan zuten bertan parte hartu zutenek, noski, haren ondokoan testigantza zuzenekin.

Urko Etxebeste

PENTSIODUNEK EZ DUTE ETSI

ERRETERIA-ORERETA

Duintasuna Oarsoaldeko Erretiratuen Elkartek 2020an zehar ez du etsi. Pandemiagatik geldialdia izan zuten, baina ahal izan duten guztietan pentsio duinen alde atera dira kalera. Ondoko irudia abenduaren 5koa da: Toledoko Itunaren barruan hartutako azken erabakien kontrako protesta egin zuten, manifestazioa eginez Erreterria-Oreretan. Oarsoaldeko herri guztietako lagunak bildu ziren.

2^{mó} /
graduatu erreflexuen
aurkako lenteekin / 99€

DONOSTIA

Jose M^o Sert 4 - ANTIGUO • Tel.: 943 14 28 17
C/ Nueva 15 - GROS • Tel.: 943 32 66 49

ERRETERIA

Koldo Mitxelena 7 • Tel.: 943 51 78 11

IRUN

Mendibil M.G. • Tel.: 943 63 99 01

www.multioplicas.com

MULTIÓPTICAS